

Reportaasin litteraatti

(Roskiksen tonkimisiäniä)

Teemu Arppe:

No niin, täältä löytyy sitten paistopistet tuotteita ja tulppaneja.

Sonja Hietto:

Sehän on melkein ehjä kimppu.

Teemu Arppe:

Joo, kyllä ne aika hyvännäköisiä on. Nekin voisi vaikka laittaa kassalle, että saa ilmaiseksi ottaa.

Sonja Hietto:

No, täällä on roskiksen kansi auki ensimmäistä kertaa, ja roskis on ihan täynnä paistopisteen tuotteita. Siellä näkyy pikkutomaatteja, patonki ja kimppu tulppaneja. Miltä susta tuntuu nähdä tämmöstä?

Teemu Arppe:

Tää on tosi tavanomaista. Tää paistopistet tuotteiden hävikki on leivottu siihen koko järjestelmään sisään, että ne on ihan varmaan suunnilleen ilmaisia kaupalle, koska niitä tulee ihan säkkikaupalla. Sitten tässä on tämmöistä hienoa kahvia. Yleensä nää kahvipaketit on sillä tavalla ilmaantuneita, että sinne on päässyt ilmaa sisään, että ne on pehmosia. Nyt tää on ihan kova paketti. Tästä on tuo yksi kulma painunut sisään ja sen takia sitä ei ilmeisesti voi ainakaan näin hyvällä asuinalueella myydä.

Sonja Hietto:

Mitä sä yleensä odotat, kun sä avaat roskiksen kannen? Mitä sieltä löytyy?

Teemu Arppe:

Joo, ei mulla siis sellaisia odotuksia välttämättä ole. Että löytyy mitä löytyy. Joskus on tietysti sellaisia, että on laittanut vähän tilaukseen jotain, että tarttis jotain kivaa. Tuo kahvipaketti nyt oli jo ihan hyvä alku.

(Roskiksen tonkimisiäniä)

Sonja Hietto:

Ahaa, sieltä löytyi tikkari, ihan kunnossa oleva tikkari. Sitten guacamolea purkki.

Teemu Arppe:

Ananasviipaleita säilykepurkissa ja siinä on aivan minimaalinen lommo tuossa, että se ei kyllä tähän säilyvyyteen vaikuta käytännössä.

Sonja Hietto:

Jos Teemu kerrot, että miten sun oma dyykkaus alkoi? Mikä sai sut avaamaan roskiksen kannen ensimmäisen kerran?

Teemu Arppe:

Yritin etsiä panttipulloja meidän taloyhtiön roskiksesta ja sitten huomasin, että sinnehän oli heitetty ihan syömäkelpoista ruokaakin. En ollut uskoa silmiäni, koska itse käytän aina kaiken säästeliäästi loppuun. Ja siitä se sitten alkoi, että aloin vähän useamminkin availla sitä taloyhtiön roskista ja sitten laajensin reviiriä muidenkin taloyhtiöiden piholle.

Sonja Hietto:

Kun sä katsot tota sun saalista ja siellä näkyy kaikenlaista valmisruokaa ja lihaa ja maitoa, hedelmiä. Kaikki on about syömäkelpoista. Miltä toi näky tuntuu sulle?

Teemu Arppe:

Kyllä me aika yltäkyläisessä maailmassa eletään, ainakin me dyykkarit. Että ihan oikeesti heitetään tommosta ruokaa roskiin ja sitten levitellään käsiä, että muka mitään ei voida asialle tehdä tai sitten kaiken lisäksi lukitaan ihmisten katseilta piiloon ne syömäkelpoiset ruuat.

Sonja Hietto:

Karkkiakin me löydettiin ja monta pussia leipää. Onko se ihan tavallista?

Teemu Arppe:

Tämä on tosi tavanomainen saalis tässä kaupassa. Ja ihan muutkin kaupat tekee tätä samaa. Vähän sitten vaihtelee, että mikä siellä on se hävikin hallinta, että kuinka paljon jää ja sitten kuinka paljon saadaan myytyä.

Sonja Hietto:

Viime vuosina moni kauppa on alkanut lukita roskiksensa. Onko se vaikuttanut jotenkin dyykkaamiseen?

Teemu Arppe:

Dyykkauksen kulta-ajat Suomessa oli siellä 2000-luvun alkupuolella ja ne oli niin kultaiset ajat, että kaupat alkoi lukita roskiksi. Ja varmasti näkyi jo tuloksessa se, että kaikkien ei tarvinnut ollenkaan astua sieltä kaupan ovesta sisään, kun sieltä kaupan takaa löysi ihan hyvin. Ja tämä lukitseminen on jatkunut ihan viime vuosiin asti. Tahti on ehkä vähän hidastunut sen takia, että melkein kaikki roskikset on jo lukossa. Mutta yhä vaan menee paikkoja lukkojen taakse, eikä siinä ole mitään järkeä, että ihmistä ei saa käydä pelastamassa ruokaa.

Sonja Hietto:

Kaupoilla on velvollisuus luovuttaa käyttämättä jääneet elintarvikkeet ruoka-apuun, jos se on mitenkään turvallista ja kohtuullista myyjälle. Miten tämä velvoite sun mielestä toteutuu?

Teemu Arppe:

Tässä me nähdään esimerkki siitä, että kaupat eivät todellakaan noudata tätä jäteasetusta, että pitäisi luovuttaa ne elintarvikkeet. Ehkä ei ole mitään sopivaa ruoka-avun toimijaa, joka tulisi hakemaan ne. Sen takia meidän pitäisi kehittää jotain muita tapoja jakaa tätä ruokaa ihan siinä kaupan lähistöllä tai miksei se voisi olla se ruoka ilmaiseksi saatavilla siellä kaupan kassalla, jos ei se päivän päätteeksi ole vielä tullut myytyä.

Sonja Hietto:

Teemu kertoi, että dyykkaajat pelasti hiljattain 1500 litraa ruokaa ja vei sen Helsingin päärautatieasemalle näyttille. Ohikulkijat oli pysähtynyt ihmettelemään, että miten paljon syömäkelpoista ruokaa onkaan voinut löytyä roskiksesta. Se on kuitenkin aivan murto-osa siitä, mitä pääkaupunkiseudun kaupat heittää pois. Samalla kun ruokaa päätyy roskiin, osa ruoka-aputoimijoista kertoo, että heillä on pulaa jaettavasta ruuasta. Mitä ajatuksia se herättää sinusta?

Teemu Arppe:

Meillä on ruoka-apu keskittynyt semmoisiin isoihin jakelupisteisiin. Ja kun nyt sitten kaupat ovat vihdoinkin alkaneet saada hävikkiä vähän hallintaan, niin se näkyy näillä isoilla jakelijoilla, että niille ei riitä samalla lailla kuin ennen. Ja ihmisten tarpeet oikeastaan vaan kasvaa koko ajan. Eli nyt meidän

pitäisi saada nämä pienten kauppojen hävikit jakoon.

Sonja Hietto:

Niin, osaatko sä sanoa jotain syytä sille ristiriidalle, että ruoka-avusta on hirveä tarve koko ajan, mutta hävikkiä ei vaan tunnu löytyvän mistään?

Teemu Arppe:

Meillä on ehkä vähän nurinkurinen ajatustapa siinä, että se ruokahävikki pitäisi ohjata köyhille. Meidän pitäisi nähdä tämä ruokahävikki erillisenä ongelmana, joka aiheuttaa ilmastonmuutosta ja luontokatoa. Ja se ruoka pitäisi saada ylipäättään kenen tahansa ihmisen syötäväksi. Ruoka-apuun lahjoittamista rajoittaa myös meidän tosi tiukat säännökset. Jos me ei jäädytetä niitä tuotteita viimeisenä käyttöpäivänä, niin niitä ei saa lahjoittaa. Paljon jää myös kouluista ja ravintoloista ruokaa jakamatta, koska meillä on niin tiukat hygieniasäännökset. Kyllä niitä pitäisi löyhentää, että ei se ruoka oikeasti mene sillä tavalla niin nopeasti pilalle kuin väitetään.

Sonja Hietto:

Mitä hyötyä ruokahävikin vähentämisestä olisi sun mielestä?

Teemu Arppe:

Ruoantuotanto on keskeinen ilmastopäästöjen aiheuttaja. Jos me heitetään näinkin iso osa meidän tuotetusta ruoasta hukkaan, niin silloinhan me tuotetaan päästöjä ihan turhan päiten. Sen takia olisi oleellista saada tätä ruokahävikkiä vähennettyä. Toki sillä voisi myös tätä nälkäongelmaa ratkoa. Jaetaan ylijäävää ruokaa niille, joilla ruokaa ei ole. Ja myös mitä vähemmän me tuhlaamme ruokaa, niin sitä vähemmän tulee korotuspaineita ruoan hintaan.

Sonja Hietto:

Vielä lopuksi mä haluaisin kysyä sulta, että mitä sä toivoisit, että ihmiset ymmärtäis dyykkauksesta? Onko se protesti vai selviytymiskeino vai ihan jotain muuta?

Teemu Arppe:

Dyykkaus voi olla vaikka mitä. Joillekin se on keino vähentää ruokalaskua. Mulle se on keino pitää yllä mielenterveyttä, koska se on niin hauskaa. Se on toki myös ekologinen kannanotto siihen, että meidän yhteiskunta on tosi tuhlaava.